

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR HET BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET ONDERWIJS, DE
NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE MIDDENSTAND
EN DE LANDBOUW

COMMISSION DE L'ECONOMIE, DE LA POLITIQUE
SCIENTIFIQUE, DE L'EDUCATION, DES
INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES
NATIONALES, DES CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE

dinsdag

05-11-2002

10:00 uur

mardi

05-11-2002

10:00 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

INHOUD

Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de 1
staatssecretaris voor Energie en Duurzame
Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van
Mobiliteit en Vervoer, over "de handel in
broeikasgas-uitstootrechten" (nr. A216)

Sprekers: **Trees Pieters, Olivier Deleuze,**
staatssecretaris voor Energie en Duurzame
Ontwikkeling

SOMMAIRE

Question de Mme Trees Pieters au secrétaire 1
d'Etat à l'Energie et au Développement durable,
adjoint à la ministre de la Mobilité et des
Transports, sur "le commerce de droits
d'émission de gaz à effet de vue" (n° A216)

Orateurs: **Trees Pieters, Olivier Deleuze,**
secrétaire d'Etat à l'Energie et au
Développement durable

COMMISSIE VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET
ONDERWIJS, DE NATIONALE
WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE
MIDDENSTAND EN DE
LANDBOUW

van

DINSDAG 5 NOVEMBER 2002

10:00 uur

COMMISSION DE L'ECONOMIE, DE
LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE, DE
L'EDUCATION, DES INSTITUTIONS
SCIENTIFIQUES ET
CULTURELLES NATIONALES, DES
CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE

du

MARDI 5 NOVEMBRE 2002

10:00 heures

De vergadering wordt geopend om 10.07 uur door de heer Jos Ansoms, voorzitter.

La séance est ouverte à 10.07 heures par M. Jos Ansoms, président.

01 Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "de handel in broeikasgas-uitstootrechten" (nr. A216)

01 Question de Mme Trees Pieters au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint à la ministre de la Mobilité et des Transports, sur "le commerce de droits d'émission de gaz à effet de vue" (n° A216)

01.01 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de Europese richtlijn tot regeling van de handel in broeikasgasuitstootrechten die op dit ogenblik ter bespreking voorligt, is cruciaal voor het Belgisch bedrijfsleven. Een onoordeelkundige invoering van de handel in emissierechten dreigt de Belgische economie in het algemeen en de energie-intensieve bedrijfstakken in het bijzonder op te zadelen met een onoverbrugbare concurrentiehandicap tegenover Europese concurrenten. Dit zou natuurlijk ernstige gevolgen kunnen hebben voor de economische activiteit, de investeringen en de werkgelegenheid in ons land. Op 10 oktober keurde het Europees Parlement een ontwerp-richtlijn goed die een lineaire vermindering van de broeikasgassen inhoudt zonder rekening te houden met de energie-efficiëntie van de ondernemingen. Bovendien werd een amendement goedgekeurd dat bepaalt dat 15% van de initiële rechten zou worden geveild. Het Belgisch bedrijfsleven heeft zich al scherp verzet tegen de actuele modaliteiten die ingeschreven zijn in de ontwerp-richtlijn. Zij waarschuwen dat een cap and trade-aanpak catastrofale gevolgen zou hebben voor de ontwikkeling van de in België gevestigde energie-intensieve bedrijfstakken. Bovendien zou een veiling van de rechten de schaarse financiële middelen van de bedrijven afroemen, middelen die de ondernemingen anders zouden kunnen aanwenden, onder meer voor investeringen in rationeel energiegebruik. Door de

01.01 Trees Pieters (CD&V): La directive européenne qui régit les échanges commerciaux de droits d'émission de gaz à effet de serre revêt une importance capitale pour les entreprises belges. Avec l'introduction inadéquate du commerce en droits d'émission, les sociétés belges risquent de se retrouver face à un handicap irrattrapable sur le plan de la compétitivité.

Le 10 octobre dernier, le Parlement européen a adopté un projet de directive visant à réduire linéairement les émissions de gaz à effet de serre, sans tenir compte des performances énergétiques des entreprises. Les sociétés belges ont déjà émis de vives protestations contre les modalités de ce projet de directive. Une

relatief sterke reductiedoelstelling voor België zouden de Belgische energie-intensieve ondernemingen zich bij een dergelijke veiling immers meer en/of duurdere broeikasgasuitstootrechten moeten aanschaffen dan de Europese concurrenten.

Mijn vraag is dan ook vierledig. Welk standpunt neemt de Belgische regering in over de concrete bepalingen in deze richtlijn?

Is de minister het ermee eens dat de regeling zoals ze nu is ontworpen perverse effecten op het milieu zou kunnen hebben, in die zin dat de Belgische energie-efficiënte bedrijven zouden worden benadeeld ten gunste van minder energie-efficiënte bedrijven in het buitenland?

Wordt met de voorliggende aanpak van cap and trade geen afbreuk gedaan aan de geharmoniseerde Europese markt omdat er geen level playing field meer zal zijn?

Ten slotte, hoe zal de regering de belangen van de Belgische bedrijven actief verdedigen? Welke initiatieven neemt zij daartoe?

vente publique grèverait notamment les faibles moyens financiers des entreprises, la Belgique s'étant vu imposer un objectif de réduction relativement important.

Quelle est la position du gouvernement belge par rapport à la directive? La réglementation peut-elle avoir pour effet pervers que les entreprises efficaces sur le plan énergétique soient desservies en faveur d'entreprises moins efficaces dans ce domaine et établies à l'étranger? L'approche *cap and trade* ne constitue-t-elle pas une atteinte au marché européen harmonisé? Comment le gouvernement belge compte-t-il défendre activement les intérêts des entreprises belges?

01.02 Minister **Olivier Deleuze**: Ik dank u, mevrouw Pieters, voor uw vraag. Eerst en vooral zou ik erop willen wijzen dat het Kyoto-protocol absolute emissieplafonds vastlegt voor de totale uitstoot van broeikasgassen in België. De Europese Gemeenschap zal onder het protocol als één aparte partij beoordeeld worden. Indien de Europese doelstelling niet gehaald wordt, zullen de lidstaten individueel aansprakelijk worden gesteld. De juridische en economische consequenties van niet-nalevingen zijn verregaand. Elke lidstaat die zijn doelstelling niet haalt, zal het tekort aan emissierechten moeten herstellen en een bijkomende boete van 30% van dit tekort opgelegd krijgen. Wordt de Europese doelstelling gehaald, dan stelt de Verenigde Naties geen enkele lidstaat in gebreke. Daarom stelde de Europese Commissie eind 2001 de richtlijn over emissiehandel in broeikasgassen voor. Op basis van dit voorstel zouden er in de periode 2005-2012 emissierechten verhandeld worden binnen een Europese markt en voor een aantal industriële sectoren. De richtlijn legt dus een objectieve verantwoordelijkheid vast voor deze doelgroepen. De richtlijn laat toe om de uitstoot van broeikasgassen binnen de Europese Gemeenschap te verminderen tegen lagere marginale reductiekosten binnen de totale toegelaten emissieruimte. België staat volledig achter het concept en de belangrijkste principes van de richtlijn emissiehandel zoals ze door de Commissie werd voorgesteld eind 2001. Ik heb dit standpunt verdedigd op de Europese Raad voor het Leefmilieu van 10 oktober laatstleden. De rechten die aan industriële installaties worden toegekend op basis van nationale toewijzingsplannen, gelden aanvankelijk van 2005 tot 2007 en worden daarna om de vijf jaar herzien.

De lidstaten moeten bij toekenning rekening houden met hun nationale reductieverplichtingen, met de Europese concurrentieregels en met een aantal geharmoniseerde randvoorwaarden die als bijlage in de richtlijn zijn opgenomen. Bij de verdeling moet de verantwoordelijkheid van de industriële actoren afgewogen worden tegen de inspanning van huishoudens, transportsector en andere

01.02 **Olivier Deleuze**, secrétaire d'État: Le protocole de Kyoto fixe des plafonds absolus pour les émissions totales de gaz à effet de serre en Belgique. Dans le cadre de ce protocole, l'Union européenne sera jugée comme une seule partie. Si les objectifs européens ne sont pas atteints, la responsabilité en incombera individuellement aux différents Etats membres, avec les graves conséquences juridiques et économiques qui peuvent en découler. C'est pour cette raison que la Commission européenne a proposé, fin 2001, une directive permettant le commerce des droits d'émission au sein du marché européen pour une série de secteurs, entre 2005 et 2012. La Belgique adhère pleinement à ce principe.

Les droits octroyés aux installations industrielles en fonction de plans d'attribution nationaux seront initialement valables de 2005 à 2007 et seront ensuite revus tous les cinq ans. L'octroi des droits doit tenir compte des engagements nationaux de réduction et des règles européennes en matière de

doelgroepen die niet onder de richtlijn vallen.

De toekenning van emissierechten in de pre-Kyoto-periode, het is te zeggen 2005-2007, zou in eerste instantie gratis gebeuren op basis van een nationaal toewijzingsplan. De economische kostprijs voor het bedrijfsleven zal dus uitermate beperkt blijven. Het Europees Parlement heeft inderdaad op 10 oktober 2002 beslist dat de toekenning van emissierechten vanaf 2008 gedeeltelijk gratis – voor 85% - en gedeeltelijk door veiling – voor 15% - zal moeten gebeuren. Het laatste voorstel van het Deense voorzitterschap stelt voor om de toewijzing vanaf 2008 vast te leggen op basis van de ervaring tussen 2005 en 2007. Hierover zal nog verder moeten onderhandeld worden. Een Europese regeling van emissiehandel is om diverse redenen nodig. De lidstaten en hun maatschappelijke doelgroepen zijn samen veel beter in staat om de kosten omlaag te brengen dan wanneer zij dit op eigen houtje proberen te bereiken. Dank zij dit initiatief voorkomt men dat de emissiemarkt versnipperd raakt en dat lidstaten eigen normen opstellen die de concurrentieverhoudingen scheeftrekken.

Bovendien kunnen lidstaten belangrijke praktijkervaring opdoen vooraleer het protocol in werking treedt. Ik ben er met andere woorden van overtuigd dat de huidige richtlijn de juiste manier is om Belgische en Europese bedrijven te behoeden voor concurrentievervalsingen in het buitenland. Indien de richtlijnen aanvullende investeringen in energie-efficiëntie veroorzaken, dan kan ik dit alleen maar toejuichen. Het zal onze energie-intensieve bedrijven op korte termijn een belangrijk concurrentieel voordeel opleveren. De Europese richtlijn met cap and trade-aanpak versterkt juist de geharmoniseerde markt en creëert een uitzonderlijk ingenieus level playing field zoals u het noemt in uw vraag. Naast de vijftien lidstaten van de Europese Gemeenschap zullen vanaf 2005 alle kandidaat-lidstaten in het systeem zitten en bovendien zullen Noorwegen, IJsland en Zwitserland zeer waarschijnlijk deelnemen.

Tijdens de Europese onderhandeling met betrekking tot deze richtlijn is België een van de grote pleitbezorgers geweest om een maximaal geharmoniseerd systeem te verzekeren. Zo stelden wij dat de richtlijn geen uitzonderingsmaatregelen mag bevatten die geschreven zijn op maat van individuele lidstaten. België uitte zich tegen het zogenaamde opt-outprincipe, tegen de opt-in en pleitte voor een maximale harmonisatie van deze allocatiecriteria in de nationale toewijzingsplannen. Dit komt uiteraard onze bedrijven ten goede. Toch had ik graag verduidelijkt dat deze thematiek alle maatschappelijke doelgroepen aanbelangt. Emissierechten kunnen namelijk slechts een keer uitgegeven worden.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer de staatssecretaris. Een reactie?

01.03 Trees Pieters (CD&V): Dank u, mijnheer de voorzitter. Mijnheer de staatssecretaris, ik dank u voor het uitgebreide antwoord waardoor wij dan toch min of meer de zekerheid hebben dat er in dezen goed gewerkt werd. Ik heb alleen twee vragen om toelichting. Wanneer u zegt dat er een verhandeling mogelijk is binnen de markt en binnen de economische sectoren, zou het dan mogelijk zijn om dat even te verduidelijken? U zegt ook dat België – wat natuurlijk

concurrance. Jusqu'en 2007, l'octroi serait gratuit. A partir de 2008 il ne le sera plus qu'à concurrence de 85 pour cent, les 15 pour cent restants étant vendus aux enchères. La présidence danoise a proposé que les octrois, à partir de 2008, soient fixés en fonction de l'expérience acquise entre 2005 et 2007 mais rien n'a encore été décidé à ce sujet.

Ensemble, les Etats membres peuvent comprimer les coûts bien plus efficacement que seuls. La directive permet d'éviter un morcellement du marché des émissions et une distorsion de la concurrence.

Si le système génère des investissements supplémentaires dans le cadre de l'efficacité énergétique, je ne puis que m'en réjouir. A court terme, cela représentera toutefois un avantage concurrentiel certain pour nos entreprises qui consomment de l'énergie de manière importante.

La directive européenne vise précisément à renforcer l'harmonisation du marché. Tous les Etats membres candidats participeront à ce système à partir de 2005 et la Norvège, l'Islande et la Suisse très probablement aussi.

Lors des négociations, la Belgique a été l'un des plus fervents défenseurs d'une harmonisation maximale du système. Nous nous opposons aux mesures d'exception taillées sur mesure pour certains Etats membres et au principe opt in/opt out.

01.03 Trees Pieters (CD&V): Le secrétaire d'Etat peut-il fournir davantage de précisions sur la possibilité de négocier des droits d'émission au sein des secteurs économiques? La Belgique a préconisé une harmonisation

positief is – gepleit heeft voor een maximum aan harmonisatie tussen de lidstaten en dat er dus geen uitzonderingen kunnen tot stand komen op basis van de individuele lidstaten, dat u dus geopteerd hebt voor het opt-outprincipe. Bent u er zeker van dat dit gehonoreerd wordt, of zijn er nog altijd escapaderoutes mogelijk?

01.04 Minister **Olivier Deleuze**: Mevrouw Pieters, wat uw eerste vraag betreft. De richtlijn bepaalt in de bijlage een aantal sectoren die de richtlijn zullen kunnen gebruiken. Zo zal het gebeuren. Natuurlijk, het is geldig voor heel Europa. Bijvoorbeeld de energiesector, zowel van België als van de veertien andere lidstaten, zal volgens de richtlijn in staat zijn om emissiehandel te doen in Europa. Ik spreek wel voor de richtlijn, dus het is op het Europese territorium. Zo vermijdt men concurrentie tussen de bedrijven van een land tot een ander, want natuurlijk de marginale prijs van een ton CO₂-verlaging zal dezelfde zijn, gezien de handel die nu plaatsvindt.

Wat uw tweede vraag betreft, is het probleem het volgende. Sommige landen wilden de mogelijkheid hebben om een of meer sectoren daarvan uit te sluiten. Die zouden niet de richtlijn gebruiken, maar andere systemen. Sommige landen wensten ook die mogelijkheid te hebben. De eerste optie is "opt out": wij mogen sectoren nemen uit de richtlijn. Het tweede punt is "opt in". Het is te zeggen, sommige landen wilden de mogelijkheid hebben om andere sectoren daarin onder te brengen. Er is geen beslissing. De volgende raad voor Leefmilieu daarover is eind november of begin december. Men verwacht een akkoord eind november of begin december.

Het standpunt van België is het volgende. Ten eerste, wij wensen geen "opt in" noch "opt out". Wij denken dat de richtlijn moet zeggen welke sectoren deelnemen. Punt aan de lijn.

Ten tweede, ingeval – een aantal belangrijke landen zijn het daar niet mee eens - zij opt-in- en opt-outmogelijkheden wensen te hebben, pleiten wij voor twee beperkingen. Op dit punt staan we zeker niet geïsoleerd. De eerste beperking is te weten of dit uitsluitend geldig is voor de eerste pre-Kyoto-periode 2005-2007 en niet voor de periode 2008-2012. De tweede beperking is te weten welke de voorwaarden zijn voor deze opt-in en opt-out. Ik geef twee voorbeelden. Wat de opt-in betreft, moet men de emissies van deze sectoren kennen. Wat landbouw betreft, moeten we de emissies kennen die geen CO₂ zijn maar een ander broeikasgas zoals CH₄ methaan. We moeten weten of er op dit ogenblik inventarissen bestaan van methaan en hoe die gecontroleerd zullen worden. Landbouw is vele kleine bronnen en niet een paar grote. We zeggen neen tegen opt-in. Als we het toch toelaten, mag dit alleen gedurende de eerste periode en moeten we zekerheid hebben over de meting en berekening. Ook de opt-out willen wij alleen toestaan tijdens de eerste periode 2005-2007. Ook op dit vlak moet de Commissie het mandaat krijgen om zeker te zijn dat de sectoren die gedurende de eerste periode uit het systeem zouden vallen een zelfde type beperkingen wordt opgelegd. Mocht een land beslissen dat zijn elektrische sector niet wordt opgenomen in de richtlijn, dan moet de Commissie de gelegenheid hebben te zeggen dat dit kan voor de periode 2005-2007 en moet ze weten welke maatregelen het land zal nemen om er zeker van te zijn dat het zijn elektrische sector ook beperkingen zal opleggen inzake de CO₂-uitstoot.

maximale entre les Etats membres. Le secrétaire d'Etat est-il certain que cette harmonisation sera réalisée?

01.04 **Olivier Deleuze**, secrétaire d'Etat: La directive englobe tous les secteurs. Elle s'applique à tous les pays de l'Union européenne et vise à réprimer la concurrence déloyale.

Certains pays souhaitent avoir la possibilité de retrancher du système un ou plusieurs secteurs ou, au contraire, d'en ajouter. Il s'agit du principe "opt in, opt out". Une décision sera certainement prise à ce sujet fin novembre ou début décembre. La Belgique est opposée à ce système. S'il devait malgré tout être approuvé, nous souhaitons fixer deux limites : les exceptions peuvent uniquement être tolérées jusqu'en 2007 et les conditions spécifiques doivent être clairement précisées. Ainsi, le taux d'émission des secteurs doit être précisément connu.

Maar in al deze verdedigt België een zoveel mogelijk geharmoniseerd systeem.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.22 uur.

La réunion publique de commission est levée à 10.22 heures.